Lietas Nr. A420249224
A42-00821-25/8
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:0528.A420249224.6.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025.gada 28.maijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Dace Grabovska,

piedaloties pieteicējam /Persona A/, atbildētājas Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Jūrmalas bāriņtiesas pilnvarotajai pārstāvei /Persona B/, trešās personas /Persona C/ likumiskajam pārstāvim /Nosaukums A/ vadītājam /Persona D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu daļā par Jūrmalas bāriņtiesas 2024.gada 22.oktobra lēmuma Nr.1.3/184 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Jūrmalas bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesa) 2024.gada 9.oktobra vienpersonisko lēmumu Nr.1.4/7 (lietas 124.lapa) nolemts pārtraukt nepilngadīgā /Persona C/ aizgādības tiesības tēvam /Persona A/ un nodrošināt nepilngadīgā bērna atrašanos drošos apstākļos. Lēmums pamatots ar Jūrmalas Labklājības pārvaldes informāciju par to, ka bērna tēvs lieto alkoholu, izturas agresīvi un bērns naktī no 2024.gada 6.oktobra uz 2024.gada 7.oktobri nakšņojis pieturā. Pats bērns atzinis, ka viņam būtu labāk atrasties „Paspārnē", dzīves apstākļu pārbaudes laikā konstatēs, ka apstākļi nav piemēroti, lai tur pilnvērtīgi augtu un attīstītos jaunietis.

Ar bāriņtiesas 2024.gada 22.oktobra lēmumu 1.3/184 (lietas 21.-23.lapa) nolemts neatjaunot nepilngadīgā bērna /Persona C/ aizgādības tiesības tēvam /Persona A/ (turpmāk – Lēmums).

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] /Persona A/ nav pienācīgi veicis savus vecāka pienākumus, nebija nodrošinājis bērna uzraudzību un pienācīgu aprūpi, nav nodrošinājis bērnam piemērotus, labvēlīgus apstākļus dzīvesvietā, ilgstoši nav nodrošinājis bērna izglītības apguvi.

[1.2] /Persona A/ ir izteicis vēlmi sadarboties ar sociālajiem darbiniekiem, bet veselības stāvokļa dēļ nevar ierasties Jūrmalas Labklājības pārvaldē sadarbības uzsākšanai – savu sadzīves un sociālo problēmu risināšanai un aizgādības tiesību atjaunošanai. /Persona A/ nav noturīga motivācija sadarbībai, nav izpratnes par problēmu cēloņiem. Konstatēti augsta līmeņa riski, kas nebija novērsti un ir iespējami gadījumi, kad bērna tēvs nenodrošina pienācīgu audzināšanu, aprūpi un uzraudzību.

[1.3] Bāriņtiesa nav guvusi pārliecību, ka /Persona A/ ir novērsis vai tuvākā laikā spēs novērst aizgādības tiesību pārtraukšanas iemeslus. Bērna interesēs ir neatjaunot tēvam pārtrauktās aizgādības tiesības.

[1.4] /Persona A/ nevērīgi īstenoja savas vecāka tiesības un pildīja vecāka pienākumus, kas savukārt uzskatāms par nolaidību.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās ar pieteikumu tiesā (lietas 5.-6.lapa).

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējs uzskata, ka bāriņtiesa nav ņēmusi vērā bērna viedokli. Bērns pats ir vērsies ar iesniegumu bāriņtiesā, lūdzot viņu atgriezt ģimenē pie tēva. Bērnam ir pilni 14 gadi un viņš ir spējīgs paust savu viedokli, bet tas ir atstāts bez ievērības.

[2.2] Lēmumā ir norādīts, ka bāriņtiesa nav guvusi pārliecību, ka pieteicējs ir novērsis vai tuvākā laikā spēs novērst aizgādības tiesību pārtraukšanas iemeslus, tomēr komunikācijā ar bāriņtiesu bāriņtiesas pārstāvji ne reizi nepieminēja nepieciešamās darbības vai iespējamos risinājumus, lai radušos situāciju izlabotu un kā pieteicējam vajadzētu rīkoties, lai šo situāciju atrisinātu.

[2.3] Bāriņtiesa ir pieņēmusi lēmumu formāli.

Pati bāriņtiesa nespēj kontrolēt pieteicēja bērna gaitas un nodrošināt viņam labvēlīgākus apstākļus, nekā tie bija mājās, jo viņš neuzturas iestādē, kurā viņš tika ievietots. Proti, bērna rīcība un uzvedība kopš izņemšanas no ģimenes nav mainījusies. Bērns turpina neapmeklēt un kavēt skolu, sekmes nav uzlabojušās, turpinās klaiņošana, uzvedība ir pasliktinājusies. Lietā nav nekādas informācijas par to, ka bērnam tiek piedāvāta kāda psiholoģiska vai cita veida palīdzība.

[2.4] Pieteicējs ir sapratis savu kļūdu un apņēmies laboties.

Lai uzlabotu situāciju pēc Lēmuma pieņemšanas, pieteicējs sadarbojas ar sociālo dienestu, interesējas par bērna mācībām skolā, seko līdzi ierakstiem e-klasē, paredzēta kopīga psihologa apmeklēšana pusaudžu resursu centrā Tukumā, plānots arī turpmāk apmeklēt psihologu. Pieteicējs ir interesējies par rehabilitāciju atkarības mazināšanai, apmeklējis narkologu.

Dokumenti tiks iesniegti, šobrīd veselības problēmu dēļ pieteicējs to nevar izdarīt (lauzta kāja).

Pieteicēja mērķis ir atgūt bērna uzticību, veicināt ģimenes kopā būšanu, veicināt bērna izpratni par to, ka tēvs darīs visu iespējamo, lai nodrošinātu pilnvērtīgas ģimenes apstākļus.

[3] Bāriņtiesa rakstveida paskaidrojumos (lietas 30.-33.lapa) pieteikumu neatzīst, norādot turpmāk minēto.

[3.1] Bāriņtiesa ir uzklausījusi bērna viedokli, bet bērna viedoklis ne vienmēr atbilst bērna interesēm.

Konkrētajā gadījumā bāriņtiesa konstatēja, ka nav zuduši aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesli, līdz ar to aizgādības tiesību atjaunošana nevar atbilst bērna interesēm arī gadījumos, ja bērns izteicis vēlmi atgriezties tēva aizgādībā.

[3.2] Par konkrētām darbībām, kuras nepieciešams veikt, lai pieteicējam tiktu atjaunotas aizgādības tiesības, bāriņtiesa informēja pieteicēju mutvārdos vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas laikā.

Iesniegumā, kurā pieteicējs lūdza atjaunot pārtrauktās aizgādības tiesības, pieteicējs daļēji atzina pastāvošos riskus un veicamās darbības, vienlaikus neatzina un neplānoja darbības, lai ārstētu savu atkarību no alkohola.

Sociālie darbinieki vairākkārt apsekoja pieteicēja dzīvesvietu, pieteicējs sarunā ar sociālajiem darbiniekiem atzina, ka lieto alkoholu, bet nesaskata tajā problēmas. Sociālajiem darbiniekiem ir radies iespaids, ka pieteicējs neizprot vecāka lomu un atbildību, viņam nav izpratnes par bērna disciplinēšanas nozīmi audzināšanas procesā, viņš mazina

savas atbildības nozīmi, visu atbildību par notikušo pārnesot uz bērnu. Sadarbības laikā ar ģimeni novērots, ka bērns bieži ignorē pieteicēja izvirzītos nosacījumus un neizturas cieņpilni pret viņu.

Pieteicēja ģimene Jūrmalas Labklājības pārvaldes redzeslokā ir jau ilgāku laika periodu, līdz ar to iepriekš minētie secinājumi balstās uz novēroto ilgtermiņā. Kopš 2024.gada februāra beigām situācija nav uzlabojusies, bet gluži pretēji – pasliktinājusies, bērnam netiek nodrošināta pienācīga uzraudzība, dzīvo, kā pats vēlas, no tēva puses nav bijusi kontrole.

Pieteicējs ilgstoši, vēl pirms kājas lūzuma, nav bijis darba tiesiskajās attiecībās.

Bāriņtiesa uzskata, ka pieteicējam nevarēja būt nezināmi viņa aizgādības tiesību riski un nepieciešamās darbības no viņa puses. Par to, ka konkrētie riski viņam kopumā ir zināmi, liecina viņa pieteikumā norādītās plānotās darbības, lai situāciju uzlabotu.

[3.3] Attiecībā uz pieteicēja argumentu, ka viņš ir sapratis savu kļūdu un ir apņēmies laboties, bāriņtiesa vērš uzmanību, ka saņemta informācija no Jūrmalas pašvaldības policijas par to, ka svētdienā, 2024.gada 3.novembrī, plkst.15.28 saņemts pieteicēja izsaukums par to, ka pie viņa dzīvesvietā ieradies meklēšanā esošais bērns, kurš patvaļīgi aizgājis no /Nosaukums A/. Pieteicējs lūdza bērnu nogādāt atpakaļ. Analogs izsaukums ir bijis arī 2024.gada 12.novembrī (lietas 35.lapa).

Bāriņtiesa uzskata, ka šāda pieteicēja rīcība, nevēloties svētdienā pavadīt laiku kopā ar bērnu, kurš pēc savas vēlēšanās ieradies pie viņa, neliecina par patiesu motivāciju atjaunot bērna uzticēšanos un veicināt ģimenes atkal apvienošanos.

[3.4] Pieteicējs nav iesniedzis nevienu pierādījumu, ka Lēmumā konstatētie riski būtu novērsti.

[4] Trešās personas /Persona C/ pārstāve, /Nosaukums A/ vadītāja rakstveida paskaidrojumos (lietas 108.-109.lapa) norāda, ka bērns ilgstoši nesaskaņoti uzturas pie tēva /Persona A/ un reti atrodas iestādē. Neesot mājās laicīgi līdz plkst.22.00, bērns tiek pieteikts Valsts policijas meklēšanā. Pirms ievietošanas iestādē bērnam jau bija uzsākti vairāki administratīvā pārkāpuma procesi. Mācās atkārtoti 7.klasē, mācību priekšmetos nav iegūts neviens pozitīvs vērtējums.

Bērna tēvs sadarbojas ar iestādi, 2024.gada 27.novembrī kopā ar bērnu apmeklēja Pusaudžu resursu centru Tukumā, kur bērns pieteikts uz sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanu no apreibinošām vielām un procesiem atkarīgiem bērniem dzīvesvietā. Tēvs apmeklē anonīmos alkoholiķus, piedalās un šobrīd apmeklējis 3/3 sociālās rehabilitācijas kursa tikšanās „Vardarbīgas uzvedības mazināšanai", lai novērstu un mazinātu turpmākus vardarbības riskus. Tēvs uzsācis sadarbību ar ģimenes asistentu, meklē darbu Jūrmalā, uztur kontaktu ar sociālo dienestu, kur viņa ģimenei piešķirts trūcīgas mājsaimniecības statuss. Tēvs apmeklē narkologu. /Nosaukums A/ sociālais darbinieks veica apsekošanu bērna tēva dzīvesvietā un konstatēja, ka mājās ir pienācīgi apstākļi – ēdiens, gultas vieta, vēdinātas telpas, sadzīves apstākļi atbilst normai.

Bērns ir vecumā, kad jau spēj noformulēt un izteikt savu viedokli atbilstoši savam vecumam un bērna viedoklis ir ņemams vērā tiktāl, ciktāl tas atbilst bērna vislabākajām interesēm.

Bērns ir norādījis, ka vēlas atgriezties tēva ģimenē, bērns regulāri klaiņo, tiek pieteikts Valsts policijas meklēšanā, nedzīvo iestādē, jo atrodas pie tēva.

Ņemot vērā to, ka tēvs sadarbojas ar sociālo dienestu, lai novērstu apstākļus, kas bija par pamatu aizgādības tiesību pārtraukšanai, ģimenei ir piesaistīts ģimenes asistents, bērna tēvs interesējas par dēlu un sadarbojas ar /Nosaukums A/ darbiniekiem, kā arī pats bērns vēlas atgriezties ģimenē, uzskata, ka bērna interesēs ir atjaunot tēvam pārtrauktās aizgādības tiesības, piesaistot ģimenei nepieciešamos pakalpojumus no sociālā dienesta.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, uzskatot, ka labi izprot situāciju, sadarbojas ar bāriņtiesu, sociālo dienestu un ar /Nosaukums A/ darbiniekiem. Norāda, ka arī pats bērns vēlas atgriezties ģimenē. Atzīst, ka ir grūti pozitīvi ietekmēt bērnu, lai viņš mācītos, apmeklētu mācību iestādi, spēj identificēt klaiņošanu un nepareizas

kompānijas kā būtiskus riskus bērnam atgriežoties ģimenē, norādot, ka darba laikā nevar izsekot līdzi visām bērna aktivitātēm, vērš uzmanību, ka nodarbinās bērnu tādos pulciņos kā jaunsargi un peldēšana.

Bāriņtiesas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādīto. Papildus paskaidroja, ka joprojām pastāv augsti riski, bērnam atgriežoties ģimenē, kas saistīti ar dienas režīma un personīgās higiēnas ievērošanu, risks neapmeklēt mācības, tikties ar antisociāliem cilvēkiem. Vienlaicīgi bāriņtiesas pārstāve vērsa pieteicēja uzmanību uz iespēju pēc laika lūgt atjaunot pārtrauktās aizgādības tiesības, kas jau, pieņemot Lēmumu, pieteicējam skaidrots, kā arī aicināja noformēt viesģimenes statusu, lai bāriņtiesa var izvērtēt jautājumu par bērna iespējām regulāri nakšņot pie tēva.

/Nosaukums A/ vadītājs kā bērna aizbildnis pieteikumu daļēji atzina, uzskatot, ka tomēr pastāv riski atgriezties bērnam ģimenē, vienlaicīgi norādot, ka pieteicējs bieži tiekas ar dēlu, aktīvi sadarbojas ar ārpusģimenes aprūpes iestādi.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir noskaidrojams, vai ir pamats aizgādības tiesību atjaunošanai /Persona A/ pār bērnu /Persona C/.

[7] Civillikuma 177.pants noteic, ka līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, tas ir, ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Bērna uzraudzība nozīmē rūpes par bērna paša drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu. Ar tiesībām noteikt bērna dzīvesvietu saprotama dzīvesvietas ģeogrāfiskā izvēle un mājokļa izvēle. Rūpes par bērna mantu nozīmē gādību par bērna mantas uzturēšanu un izmantošanu tās saglabāšanai un vairošanai.

Civillikuma 179.panta pirmā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Saskaņā ar 179.panta otro daļu pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Civillikuma 181.panta pirmā daļa noteic, ka bērnam ir tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar jebkuru no vecākiem (saskarsmes tiesība). Savukārt minētā panta otrā daļa noteic, ka katram vecākam ir pienākums un tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar bērnu. Šis noteikums piemērojams arī tad, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Tam vecākam, kurš nedzīvo kopā ar bērnu, ir tiesības saņemt ziņas par viņu, it īpaši ziņas par viņa attīstību, veselību, sekmēm mācībās, interesēm un sadzīves apstākļiem.

Civillikuma 203.panta pirmā daļa noteic, ka aizgādības tiesības vecākam tiek pārtrauktas, ja bāriņtiesa atzīst, ka: 1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz vecākam iespēju aprūpēt bērnu; 2) bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāku apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ); 3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību; 4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, izņemot gadījumu, kad viņš kā laulātais ir devis piekrišanu tam, ka bērnu adoptē otrs laulātais; 5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu.

Civillikuma 203.panta trešā daļa noteic, ka pārtrauktās aizgādības tiesības vecākam atjauno, ja bāriņtiesa atzīst, ka nepastāv šā panta pirmajā vai trešajā daļā minētie apstākļi. Tātad saskaņā ar Civillikuma 203.pantu pamats pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanai ir tas, ka vairs nepastāv tie apstākļi, kuru dēļ aizgādības tiesības tika pārtrauktas.

Līdzīgu tiesisko regulējumu paredz Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmā daļa, kas noteic, ka bāriņtiesa lemj par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, ja: 1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz iespēju aprūpēt bērnu, 2) bērns vecāka vainas dēļ atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, 3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību, 4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, 5) konstatēta vecāka

vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu. Savukārt saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 22.panta trešo daļu, ja bērna aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesli ir zuduši, bāriņtiesa lemj par pārtraukto bērna aizgādības tiesību atjaunošanu, ņemot vērā bērna intereses.

Senāta praksē atzīts, ka, lemjot par aprūpes tiesību atjaunošanu vecākam, ir svarīgi noskaidrot informāciju par bērna un vecāka saskarsmi, garīgo un materiālo atbalstu bērna audzināšanā, vecāka izpratni par bērna vajadzībām, spējas pielietot adekvātas audzināšanas metodes un nodrošināt bērnam atbilstošu aprūpi, kā arī citus apstākļus, proti, Civillikuma 203.panta trešā daļa piemērojama, izvērtējot Civillikuma 203.panta pirmajā daļā uzskaitīto šķēršļu atkrišanu, kā arī citus apstākļus, kas nodrošinātu bērna tiesību un interešu primāru ievērošanu (Senāta 2008.gada 23.septembra spriedums lietā Nr.SKA-457/2008, A42527807).

Tātad bāriņtiesas pienākums, lemjot par pārtraukto bērna aizgādības tiesību atjaunošanu, ir vispusīgi un ar pienācīgu rūpību izvērtēt katru konkrētu situāciju, lai konstatētu, vai tie apstākļi, kas bija pamatā vecāku aizgādības tiesību pārtraukšanai, ir zuduši vai arī joprojām pastāv. Lai to noskaidrotu, iestādei un tiesai, kas pārbauda iestādes lēmuma tiesiskumu, ir arī jākonstatē, tieši kuri apstākļi ir bijuši atzīti par faktisku šķērsli vecāku aizgādības tiesībās. Ja aizgādības tiesību pārtraukšana pamatota ar vairākiem faktiskiem šķēršļiem, tad, ja konstatē, ka saglabājies kaut viens no minētajiem šķēršļiem, aizgādības tiesības nav atjaunojamas (sk. Senāta 2014.gada prakses vispārinājuma „Administratīvo tiesu prakse lietās par bāriņtiesu lēmumiem" 38.punktu).

Turklāt Senāts atzinis, ka tādējādi lēmumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu var atcelt, ja ir zuduši iemesli, kas bija aizgādības tiesību pārtraukšanas pamatā. Ja persona vēršas tiesā un vēlas, lai tai tiek atcelts ar koleģiālo lēmumu noteiktais tiesību ierobežojums, proti, vēlas, lai aizgādības tiesības vairs nebūtu pārtrauktas, tad tiesai atbilstoši iepriekš minētajai tiesību normai ir jāvērtē, vai ir zuduši tie iemesli aizgādības tiesību pārtraukšanai, kas bija koleģiālā lēmuma pieņemšanas pamatā (Senāta 2020.gada 8.maija sprieduma lietā Nr.SKA-815/2020, A420209618, 14. un 15.punkts).

Tomēr, tā kā koleģiālajam bāriņtiesas lēmumam ir ilgstoša iedarbība, tad tiesai ir jāvērtē, vai arī lietas izskatīšanas laikā tiesā vēl pastāv tie iemesli, kāpēc lēmums tika pieņemts, un vai nav radušies arī jauni bērna tiesību un interešu pārkāpumi vecāka rīcībā, kas ir pamats aizgādības tiesības neatjaunot. Tas nozīmē, ka tiesai ir jāvērtē arī aktuālā situācija lietas izskatīšanas laikā tiesā. Līdz ar to konkrētās kategorijas lietu īpatnība ir tāda, ka tiesa vērtē, vai ir jāatceļ pārsūdzētais koleģiālais lēmums ne tikai, vērtējot to pamatojumu, kas ir ietverts pārsūdzētajā lēmumā, bet arī izvērtējot aktuālo situāciju lietas izskatīšanas laikā tiesā. Proti, lietās, kas skar bērnu intereses, lai veicinātu ar konkrētajiem faktiskajiem apstākļiem saistītās situācijas ātrāku un pareizāku noregulējumu, kā arī iespēju robežās izvairītos no citu ar konkrēto faktisko situāciju saistītu lietu rašanās, pārsūdzētais administratīvais akts nebūtu vērtējams atrauti no apstākļiem, kas radušies lietas izskatīšanas gaitā. Tādēļ lietās, kas skar bērnu tiesības un intereses, nelabvēlīga (tiesības ierobežojoša) administratīvā akta pārsūdzēšanas gadījumā ir vērtējami arī apstākļi, kas radušies pēc pārsūdzētā iestādes lēmuma pieņemšanas, tādējādi nodrošinot efektīvu bērna tiesību un interešu aizsardzību.

Izskatāmajā lietā tiesai ir jāpārbauda, vai, pieņemot lēmumu par aizgādības tiesību iespējamo atjaunošanu, bāriņtiesa ir pārliecinājusies un izvērtējusi, vai ir zuduši bērna /Persona C/ aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesli, proti, vai pieteicējs spēj nodrošināt bērnu aprūpi un uzraudzību un vai nepastāv apdraudējums bērna veselībai un dzīvībai, kā arī jāpārliecinās, vai bāriņtiesa ir izvērtējusi, vai bērna interesēs ir pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošana, kā arī ir uzklausījusi bērna viedokli par atgriešanos tēva ģimenē.

[8] No lietas materiāliem tiesa konstatē turpmākos faktiskos apstākļus un no tiem izrietošus secinājumus.

[8.1] Ar bāriņtiesas 2024.gada 9.oktobra vienpersonisko lēmumu Nr.1.4/7 nolemts pārtraukt /Persona C/ aizgādības tiesības /Persona A/ un nodrošināt /Persona C/ atrašanos drošos apstākļos. Lēmumā norādīts, ka /Persona A/ aizgādības tiesības pārtrauktas, jo bāriņtiesā saņemta informācija (lietas 70.lapa, 77.lapas reverss) no Jūrmalas Labklājības pārvaldes par /Nosaukums B/ 7.klases izglītojamo /Persona C/, kurā norādīts, ka bērna tēvs /Persona A/ pastiprināti lieto alkoholu, izturas agresīvi, kā arī norādīts, ka bērns naktī no 2024.gada 6.oktobra uz 2024.gada 7.oktobri nakšņoja pieturā (lietas 79.-80.lapa). /Persona C/ atzina, ka labāk viņam būtu atrasties /Nosaukums A/ atbalsta centra struktūrvienībā. Jūrmalas Labklājības pārvalde, ierodoties vizītē pie /Persona A/, konstatēja, ka /Persona A/ ir agresīvs un atzina, ka bijis vardarbīgs, metis dēlam ar klavierēm. Bāriņtiesa dzīves apstākļu

pārbaudes laikā (lietas 78.lapa) konstatēja, ka dzīvesvieta ir vēsa, vērojama sadzīviska nekārtība un netīrība, istaba ir piesmēķēta, tāpēc bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa veselību vai dzīvību.

[8.2] Ar bāriņtiesas 2024.gada 22.oktobra lēmumu Nr.1.3/185 (lietas 24.-25.lapa) nolemts ievietot /Persona C/ ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

[8.3] Bērna mātei ar Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu nama 2015.gada 17.novembra spriedumu civillietā Nr.C17104315 atņemtas aizgādības tiesības. Spriedums stājies spēkā 2015.gada 8.decembrī (lietas 71.lapa).

[8.4] Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra sniegusi informāciju (lietas 92.lapas reverss-94.lapa), ka /Persona A/ saņem ģimenes valsts pabalstu, ir darba ņēmējs un valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieks no 2005.gada 1.marta, no 2023.gada augusta septiņus mēnešus saņēma bezdarbnieka pabalstu.

[8.5] No Nacionālā veselības dienests sniegtās informācijas (lietas 92.lapa) izriet, ka informācijas sistēmās par /Persona A/ nav iekļauta narkoloģiskā pacienta karte un karte pacientam ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem.

Kaut arī pieteicējs apgalvo, ka apmeklējis psihologu, psihiatru /Persona E/ Nacionālās rehabilitācijas centrā ,,Vaivari", veicis sociālo rehabilitāciju vardarbīgas uzvedības mazināšanai, ka apmeklē tikšanās grupu vecākiem, kuru bērniem ir asociāla uzvedība, apgalvo, ka alkoholu nelieto, par minēto ne tiesai, ne bāriņtiesai nav iesniegti pierādījumi.

Kaut arī tiesas sēdes laikā tiesa vērsa pieteicēja uzmanību uz pierādījumu iesniegšanas nepieciešamību, akcentējot, ka pieteicēja apgalvojumi, kas nav dokumentāli apstiprināti, nav pierādījumi lietā, kā arī uzdeva pieteicējam iesniegt pierādījumus par veiktajām darbībām bāriņtiesas Lēmumā konstatēto risku mazināšanai, tajā skaitā, jautājumā par stabilu remisiju alkohola lietošanas jomā, pieteicējs pierādījumus neiesniedza, apgalvojot, ka šādu informāciju viņam iestādes atteicās izsniegt. Tiesa šo apgalvojumu vērtē kā maz ticamu pie apstākļa, ka pieteicējs prasa informāciju tieši par sevi. Turklāt tiesa vai ģimenes asistents nevar šos pierādījumus izprasīt pieteicēja vietā, jo tiesai nav zināms, kādus speciālistus, kādos jautājumos pieteicējs ir apmeklējis, savukārt ģimenes asistentam nav pienākuma šādu informāciju iegūt, kā arī pastāv liela varbūtība, ka ģimenes asistentam iestādes neizsniegtu informāciju, kas satur trešās personas sensitīvus datus.

Lietā iesniegts /Nosaukums C/ anonīmo alkoholiķu grupas kontaktpersonas apliecinājums, ka pieteicējs 2024.gada 4.novembrī ir piedalījies sapulcē un pieņemts par dalībnieku (lietas 138.lapa). Tiesai nav iesniegti pierādījumi, ka pieteicējs regulāri apmeklē šādu anonīmo alkoholiķu atbalsta grupu, bet tikai apliecinājums, ka apmeklējis to vienu reizi un ticis uzņemts grupā.

Vērtējot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējs nav iesniedzis pierādījumus par aktīvu sadarbību ar sociālo dienestu, bāriņtiesu, ka aktīvi iesaistās bāriņtiesas konstatēto risku mazināšanas, novēršanas procesā.

[8.6] Bāriņtiesas 2024.gada 8.oktobra dzīves apstākļu pārbaudes aktā (lietas 78.lapa) norādīts, ka /Persona A/ deklarētajā dzīvesvietā /Adrese/, dzīves apstākļi ir ar daļējām ērtībām, istaba vēsa, vērojamā sadzīviska nekārtība, netīrība un ir piesmēķēts.

Tiesas sēdē pieteicējs pauda savu neapmierinātību ar to, ka bāriņtiesa šobrīd joprojām nav veikusi pieteicēja dzīvesvietas apsekošanu.

Kā to pamatoti tiesas sēdē paskaidroja bāriņtiesas pārstāve, bāriņtiesai nav jāveic regulāra pieteicēja dzīvesvietas apsekošana pie apstākļa, ka bērns nedzīvo pieteicēja ģimenē, turklāt bāriņtiesā šobrīd nav aktīva pieteicēja pārbaudes lieta. Vienlaicīgi bāriņtiesas pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka reizi gadā bāriņtiesai ir pienākums pārvērtēt apstākļus ģimenē un izlemt jautājumu par bērna iespējām ģimenē atgriezties, vecākam atjaunojot pārtrauktās aizgādības tiesības, tad arī tiks veikta dzīvesvietas apstākļu pārbaude. Tāpat bāriņtiesas pārstāve paskaidroja, ka pieteicējam, jau pieņemot lēmumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu pār bērnu, lēmuma pieņemšanas sēdē izskaidrots jautājums par iespēju vērsties ar iesniegumu bāriņtiesā, lūdzot atjaunot pārtrauktās aizgādības tiesības, ko pieteicējs līdz šim brīdim nav izdarījis.

Minētais, vērtējot to kopsakarā ar pieteicēja pausto argumentāciju par pierādījumu ieguvi, par aktīvu iesaisti bāriņtiesas konstatēto risku novēršanas procesā, tiesas ieskatā liecina par to, ka pieteicējs neatzīst un neizprot līdz galam riskus, kas saistīti tieši ar viņa iesaisti un līdzdalību. Pieteicējs daudz runā, bet tam neseko aktīva rīcība.

Nav strīda par to, ka pieteicējs bērnu mīl un cenšas veikt aprūpi, bet to dara savas izpratnes robežās, kas tiesas ieskatā nav pietiekami. Pieteicējs nevar paļauties un gaidīt, ka sociālā dienesta piesaistīts ģimenes asistents atrisinās ģimenes problēmas, kuru iesaistē aktīva dalība jāveic tieši pieteicējam. Piemēram, pieteicējs, atrodoties mājās, smēķē bērna klātbūtnē, uzskatot, ka elektroniskās cigaretes nav cigaretes, vienlaicīgi izrāda neizpratni par to, kur bērns varēja iegūt cigaretes, lai smēķētu, vainojot tajā sliktu kompāniju, pie apstākļa, ka cigaretes, iespējams, ir bērnam pieejamas pieteicēja mājā. Tiesa vērš pieteicēja uzmanību uz to, ka smēķēšana bērna klātbūtnē ir pret bērnu vērsta vardarbības forma.

[8.7] /Nosaukums B/ 2024.gada 18.oktobra vēstulē (lietas 39.lapas reverss-41.lapa) norādīts, ka /Persona C/ 7.klasē mācās no 2023.gada 1.septembra. Iepriekš zēns mācījās /Nosaukums D/, uz /Nosaukums B/ pārnācis ar noteiktu atkārtotu mācību gadu 6.klasē. 6.klasi bērns pabeidza ar nepietiekamiem vērtējumiem matemātikā, dizainā un tehnoloģijās, mazākumtautību valodā, literatūrā, sociālās zinībās un vēsturē. Bērnam tika noteikts pagarinātais mācību gads, divi priekšmeti tika izlaboti, 7.klasi bērns uzsāka ar negatīvu attieksmi pret mācībām un skolas apmeklējumu, kas iepriekš netika tik klaji demonstrēta. Skola informēja, ka šobrīd nav iegūts neviens pozitīvs vērtējums, jo ir mācību stundu kavējumi, mājas darbi netiek pildīti, konsultācijas mācību priekšmetos neapmeklē, stundās parasti guļ vai, nereaģējot uz aizrādījumu, lieto viedtālruni. Ārpus skolas viņam nav ne pienākumu, ne robežas, kuras nedrīkst pārkāpt, bērnam netiek nodrošināta pienācīga uzraudzība, dzīvo, kā pats vēlas.

[8.8] Pieteicējs 2024.gada 20.oktobrī vērsās ar iesniegumu bāriņtiesā (lietas 46.lapa). Iesniegumā norādīts, ka, iespējams, jāmaina dzīvesvieta, jo esošā apkaime neveicina un negarantē drošu vidi un apstākļus /Persona A/ ģimenes labklājībai. Pieteicējs lūdza atjaunot aizgādības tiesības, ar dēlu ir izrunājuši notikušo situāciju un lietas, kas darāmas tālāk. Abi gatavi apmeklēt ģimenes psihologu vai psihoterapeitu, interesējušies par iespējām bērnam konsultēties un saņemt atbalstu pusaudžu resursu centrā, iesaistīties Jūrmalas jauniešu centra aktivitātēs, apmeklēt nodarbības /Nosaukums B/ baseinā, atsākt darbību Jaunsardzes pulciņā saturīga laika pavadīšanai un jaunu prasmju apgūšanai.

Lietas materiāli satur informāciju par to, ka pieteicējs daudz runā par to, ka organizēs bērnam pulciņus, pieteiks viņa dalību, arī tiesas sēdē pieteicējs izteica virkni šādu apgalvojumu. Vienlaicīgi pieteicējs ne tiesā, ne bāriņtiesā līdz lietas izskatīšanas pabeigšanai neiesniedza pierādījumus, ka bērns būtu pieteikts kaut vienā pulciņā. Tiesa pozitīvi vērtē pieteicēja secinājumus, ka bērna dienas režīmam ir būtiska nozīme, kā arī idejas par bērna nodarbināšanu, lai brīvajā laikā ārpus skolas laiks tiktu pavadīts kvalitatīvi. Tomēr tiesa nekonstatē aktīvu pieteicēja rīcību konkrētā jautājuma risināšanā. Tas, ka pieteicējam šobrīd ir pārtrauktas aizgādības tiesības, nav šķērslis jautājumu risināšanai par pulciņiem, jo šajā jautājumā pieteicējs var saņemt atbalstu no bērna šī brīža ārpusģimenes aprūpes iestādes darbiniekiem.

[8.9] Bērns 2024.gada 21.oktobrī vērsās ar iesniegumu bāriņtiesā (lietas 50.lapa), kurā lūdza viņu atgriezt ģimenē pie tēva, norādīts, ka sadarbosies ar speciālistiem, skolu un sociālo dienestu.

Līdzīgu informāciju bērns paudis arī 2025.gada 17.marta iesniegumā (lietas 140.lapa).

[8.10] Dubultu poliklīnikas ģimenes ārstes /Persona F/ 2024.gada 21.oktobra izrakstā no ambulatorā pacienta medicīniskās kartes (lietas 42.lapas reverss) norādīts, ka bērns ir ārsta pacients kopš dzimšanas, bērna veselības aprūpi nodrošina pieteicējs, pēdējo reizi bērns ārstu apmeklēja 2024.gada 19.augustā.

[8.11] Bāriņtiesas 2024.gada 21.oktobra pārskatā par sarunu pa tālruni ar /Nosaukums A/ sociālo darbinieci (lietas 42.lapa) noskaidrots, ka uzturēšanās laikā iestādē /Persona A/ nav interesējies par /Persona C/ veselības stāvokli, izglītības apguves nodrošināšanu un ikdienas gaitām. Bērna tēvs zvanīja dažas reizes un paziņoja, ka bērns iestādē ieradīsies pēc plkst.22.00. Par /Persona C/ nav interesējušies ģimenes locekļi, kā arī nav pausts viedoklis kādam citam uzņemties bērna ārpusģimenes aprūpi (lietas 65.lapa, 71.-75.lapa). Sociālajam darbiniekam nebija iespējams noskaidrot bērna viedokli par viņa pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu tēvam, jo dienas laikā iestādē /Persona C/ nebija sastopams.

Bāriņtiesas 2024.gada 21.oktobra riska novērtējumā un resursu analīzes kopsavilkumā par /Persona A/ (lietas 43.-45.lapa) norādīts, ka pastāv seši augsta līmeņa riski saistīti ar vecāka prasmēm un zināšanām bērna audzināšanā, vecāka pamatvajadzību nodrošinājumu, vecāka nodarbinātību, sociālo atbalstu vecākam, problēmu atzīšanu, iepriekšējo pieredzi bērna aprūpē. Pastāv pieci vidēja līmeņa riski, kas saistīti ar atkarību izraisošo vielu lietošanu un procesu atkarību izraisošo darbību veikšanu, vecāka un bērna savstarpējām attiecībām, vecāka reakciju uz bērna deviantu uzvedību, bērna aizsardzību no vardarbīga vecāka vai bīstamām situācijām un sadarbību ar valsts un pašvaldību institūcijām. Pastāv viens zema līmeņa risks par vecāka garīgo, fizisko un emocionālo veselību. Par resursiem informācijas nav, kas norāda uz to, ka tēvam pašreiz nav resursu, lai veiktu bērna aprūpes pienākums.

Jūrmalas Labklājības pārvaldes 2024.gada 21.oktobra vēstulē (lietas 38.lapas reverss) norādīts, ka pieteicējs ir izteicis vēlēšanos sadarboties ar sociālajiem darbiniekiem, bet veselības stāvokļa dēļ nevar ierasties sadarbības uzsākšanai – savu sadzīves un sociālo problēmu risināšanai un aizgādības tiesību atjaunošanai. Tiesas sēdē pieteicējs paskaidroja, ka konkrētajā laika periodā viņam bija lauzta kāja, bija grūtības pārvietoties. Sarunā ar Jūrmalas Labklājības pārvaldi pieteicējs atzina, ka lietoja alkoholu, bet nesaskatīja tajā problēmas. Veicot sociālā gadījuma vadīšanas novērojumu, secināts, ka pieteicējam nav noturīga motivācija sadarbībai un nav izpratnes par problēmu cēloņiem. Konstatēti augsta līmeņa riski, kas nav novērsti, un ir iespējami gadījumi, kad pieteicējs bērnam nenodrošina pienācīgu audzināšanu, aprūpi un uzraudzību.

[8.12] Vērtējot aktuālo informāciju lietā, tiesa konstatē, salīdzinot ar iepriekš sprieduma [8.11] punktā konstatēto, pieteicēja attieksmē un uzvedībā ir vērojams progress.

Minētais izriet no pieteicēja ģimenes asistenta sniegtās informācijas (lietas 147.-148.lapa; 150.-151.lapa). Ģimenes asistents /Persona G/ sadarbību ar pieteicēja ģimeni uzsākusi 2024.gada 4.jūnijā. Sadarbību ar ģimeni raksturo kā veiksmīgu – pieteicējs uz telefona zvaniem atbild, zvana pats nepieciešamības gadījumos un norunātajās tikšanās reizēs ir sastopams. Pieteicējs ievēro ģimenes asistenta sniegtās rekomendācijas, atzīst, ka ir grūtības bērna audzināšanā un disciplinēšanā, jo nav mācējis, varējis kļūt par autoritāti savam dēlam. Bērns ar ģimenes asistentu sadarbojies ar mainīgām sekmēm, grūtības mainīt ierasto uzvedības modeli. Bērnam tika sniegts atbalsts alternatīvu atpūtas, izklaides veidu atrašanai, atbalsts emocionālās pašsajūtas uzlabošanai un viedierīču izmantošanas mazināšanai. Bērns izprot, ka draugu loks atstāj iespaidu uz viņa dzīves kvalitāti. Pēc ģimenes asistenta novērotā, pieteicējs sadarbojas atbilstoši savām spējām, tomēr jāsaprot, ka būtiskām pārmaiņām ir nepieciešams ilgstošs laiks, jo vispirms, sadarbībā ar psihologu, ir jāmaina bērna domāšana, jāveic cēloņu seku kopsakarību analīze. Bērnam pie noteikta intervenču kopuma ir potenciāls izglītības apguvei un uzvedības maiņai. Līdzšinējā sadarbības dinamika uzskatāma par pozitīvu.

Arī bērna aizbildnis tiesas sēdē paskaidroja, ka sadarbība ar pieteicēju ir pozitīva, pieteicējs ieklausās, regulāri apciemo bērnu, bērns pēc skolas katru dienu dodas pie pieteicēja, bet plkst.22.00 pats atgriežas ārpusģimenes aprūpes iestādē, policiju nav nepieciešams iesaistīt, lai bērnu atrastu, nogādātu iestādē, kā tas bija iepriekš. Bērna aizbildņa ieskatā aizgādības tiesības pieteicējam pār bērnu būtu atjaunojama noteiktos apstākļos, vienlaicīgi šobrīd joprojām pastāv augsti riski, vai bērnam būs atbilstošs dienas režīms, vai tas būs regulāri ievērots, vai bērns veiks ikdienas pašaprūpi, ievēros higiēnas normas, lai bērna uzturēšanās ģimenē būtu aizgādības principiem atbilstoša. Šobrīd, pēc nodibinājumā ,/Nosaukums E/ pavadītā laika no 2025.gada 16.marta līdz 22.aprīlim bērna attieksmē un uzvedībā ir panākts progress, bērns iesaistās mācību procesā, ievēro uzvedības normas un kārtības noteikumus iestādē, ir motivēts rīkoties tā, lai varētu atgriezties ģimenē pie tēva.

No nodibinājuma ,/Nosaukums E/ noslēguma formas (lietas 159.-163.lapa) konstatējams, ka, uzsākot rehabilitāciju, bērns noliedz nepieciešamību saņemt psihologa konsultācijas, nesaredz iemeslu, kāpēc būtu jāatrodas atbalsta centrā, vardarbības pieredzi noliedz. Bērns labprāt pavada laiku, spēlējot spēles, ir gatavs iesaistīties sarunās par savu dzīves pieredzi, veiktajiem pārkāpumiem, stāsta par dažām pagātnes situācijām, mēģinot saskatīt riskus, zaudējumus, ieguvumus. Viņa dzīvē ļoti svarīga loma ir tēvam. Runāt par nākotni bērns atsakās, kas var būt saistīts ar neskaidru redzējumu par nākotni. Novērots, ka bērns ieklausās psihologa teiktajā, spēj saskatīt analoģijas ar savu dzīves pieredzi. Ar sociālo darbinieku bērns kontaktu veido lēnām, rehabilitācijas sākumā vērojama pretestība. Viņš stāsta, ka nevēlas sadarboties, jo esot pievilts no pieaugušo puses. Bērns uzskata, ka viņam šeit nav jāatrodas, jo nav piedzīvojis nekāda veida vardarbību. Bērnam tiek sniegts emocionāls atbalsts, veicināta uz sadarbību vērsta uzticēšanās. Runājot par situāciju ģimenē, zēns pastāsta, ka ,,sociālie viņu ģimenei piesienas tādēļ, ka viņš negrib

iet uz skolu, viņiem nepatīk bērna raksturs, jo viņš klaiņo, ņirgājas, nodarbojas ar kriminālu", ka viņš ,,ir slikti darījis līdz viņam palika 14 gadi". Zēns saka, ka skolā bieži paliek vainīgs pie situācijām, kad kādam tiek nodarīts pāri, jo viņš vienmēr atrodas turpat blakus, arī pie krimināliem, kur notiek dzeršana, zēns vienmēr ir klāt, viņš ir lietojis atkarību izraisošas vielas – alkoholu, smēķējis parastās, elektroniskās cigaretes, zāli, lietojis narkotikas, nav pamēģinājis tikai kokaīnu.

Bērnam notiek preventīvi izglītojošās konsultācijas par vardarbību, vardarbības veidiem. Konsultāciju laikā no viņa tiek iegūta informācija, ka tēvs disciplinēšanas nolūkos ir izmantojis neefektīvas disciplinēšanas metodes. Tiek apzināti resursi, atbalsta saņemšanas iespējas. Kā atbalsta personas bērns min tēvu. Ar bērnu veikta preventīvi izglītojoša konsultācija par atkarību izraisošo vielu lietošanas kaitīgo ietekmi uz veselību, to radītajām sekām. Bērns saka, ka šobrīd vielas nelieto. Tēvs, uzzinot, ka viņš lieto vielas ,,bija ļoti dusmīgs, pēra ar siksnu".

Ņemot vērā, ka bērns konfliktus mēdz risināt sociāli nepieņemamā veidā, ar viņu tiek veiktas preventīvi izglītojošas pārrunas par konfliktu risināšanas stratēģijām, atbildībām. Bērnam ar tēvu tiek nodrošināta saskarsme, pieteicējs regulāri zvana uz atbalsta centru, komunicē ar dēlu, sarunas ir atbalstošas visu rehabilitācijas laiku. Tiek novērots, ka bērns ir priecīgs pēc sarunām ar tēvu. Pieteicējs sadarbojas ar atbalsta centra speciālistiem, interesējas par dēla labsajūtu atbalsta centrā, sociālās rehabilitācijas mērķi, uzdevumiem, ilgumu, saskarsmes un apciemojuma iespējām, sociālās rehabilitācijas norisi, vērojumiem. Ar pieteicēju notiek telefonsarunas par viņa sadarbību ar bērnu tiesībsargājošām institūcijām – sociālo dienestu, bāriņtiesu, /Nosaukums A/ vadītāju. Rehabilitācijas sākumā no pieteicēja vērojama pretestība, neapmierinātība par atbalsta centra noteikumiem. Rehabilitācijas gaitā pieteicēja attieksme mainās, viņš pieņem situāciju, apzinās savas problēmas, kas sagādā grūtības dēla audzināšanā. No pieteicēja iegūta informācija, ka viņš sadarbojas gan ar bāriņtiesu, gan sociālo dienestu, ir apmeklējis narkologu. Bērnam un tēvam dotas turpmākas rekomendācijas par dienas režīmu, personisko higiēnu, ārstniecības ieteikumi, kursu ieteikumi, psihologa un narkologa apmeklēšanas nepieciešamība bērnam un atbalsta personāla iesaistes nepieciešamība.

[8.13] Vērtējot kopsakarā lietā konstatēto un iepriekš secināto, tiesa atzīst, ka šobrīd ir pāragri atjaunot pieteicējam pārtrauktās aizgādības tiesības, jo joprojām konstatējami tādi augsti riski kā bērna iespējamā atgriešanās uz ielas, dienas režīma neesība, bērna saskarsme ar personām, kas viņu nelabvēlīgi ietekmē. Kaut arī pieteicējs iesaistās aprūpes procesā, cenšas sadarboties ar iestādēm un amatpersonām, vienlaicīgi mēdz būt situācijas, kad pieteicējs prasības izpilda formāli. Pieteicējs runā par idejām, kā bērnu nodarbināt, piemēram, laikā pēc skolas, bet joprojām, no aizgādības tiesību pārtraukšanas brīža nav realizējis savas ieceres. Tāpat pieteicējs runā par izpratni dažādos jautājumos, bet nav iesniedzis tiesai pierādījumus par narkologa apmeklējumiem, par bērnu audzināšanas kursu apguvi, lai iegūtu resursus, kā nodrošināt bērnam atbalstu. Kaut arī pieteicējs tiesas sēdē apgalvo, ka ir izpratis bāriņtiesas konstatētās problēmas, pieteicēja paskaidrojumi un rīcība liecina, ka daļu no problēmām, kas saistītas ar smēķēšanu bērna klātbūtnē, uzskatot, ka elektroniskās cigaretes nav cigaretes, neatbilstošām bērna audzināšanas metodēm, nespēju radīt bērnam interesi par mācību procesu un pozitīvi atturēt no asociālām kompānijām un ielas dzīves, pieteicējs šo pats nespēj atrisināt, daļēji pat neredz risinājumu, bet atbalstu nav meklējis. Tāpat pieteicējs ir pasīvs pierādījumu ieguvē, kas apliecina viņa sadarbību ar iestādēm, pieteicējs daļu no problēmām par bērna higiēnas jautājumiem neatzīst, uzskatot, ka viss ir pārspīlēts.

Kā uz to Lēmumā pamatoti atsaucas bāriņtiesa, Bērnu aizsardzības centrs Rokasgrāmatā bāriņtiesām norādījis, ka bērnu tiesības uz vecāku aprūpi nenoliedzami ir atkarīgas ne tikai no vecāku spējām un prasmēm rūpēties par bērnu, bet arī no viņu gribas to darīt. Kā minēts Rokasgrāmatā, valsts var meklēt ceļus, kā piespiest vecākus finansiāli uzturēt savus bērnus, taču tā nevar piespiest vecākus nodrošināt bērniem pienācīgu aprūpi, ja viņi to nevēlas. Vecāku gribas aprūpēt savu bērnu noskaidrošanai līdz ar to jāpiešķir pienācīga nozīme, pieņemot lēmumus par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu, un attiecīgi šī informācija arī atspoguļojama bāriņtiesas lēmumā (Bērnu aizsardzības centrs. Rokasgrāmata bāriņtiesām 1.sējums, 2024, 17.lpp).

Pieteicēja attieksme un iesaiste liecina, ka pieteicējs šobrīd ir spējīgs veikt bērna aprūpi, bet savas izpratnes robežās, daļu no riskiem noliedzot, daļai neredzot risinājumu. Turklāt pieteicējam bāriņtiesa ir skaidrojusi jautājumus par turpmāko rīcību, lai iegūtu viesģimenes statusu, lai bērns varētu arī nakšņot pie tēva, pakāpeniski atjaunojot tādas ģimenes attiecības, ka bērns ir kopā ar tēvu ne tikai pēc skolas, bet ikdienā, pastāvīgi, lai sāktu veidot kopā ar bērnu bērna un ģimenes režīmu, lai definētu un noteiktu bērna pienākumus mājās, plānotu un veiktu

kopīgas aktivitātes, kas var būt jebkas, sākot ar kopīgām pastaigām, sarunām, beidzot ar galda spēļu spēlēšanu, jo pieteicējam ir konstatējams potenciāls un resursi šajā jautājumā.

Tiesa skaidro, ka ar bērna vēlmi atgriezties ģimenē nav pietiekoši. Kaut arī bērna, kurš ir sasniedzis pusaudža vecumu 14 gadi, viedoklis ir būtisks lietā, tas ne vienmēr ir noteicošais un atbilst bērna vislabākajām interesēm. Turklāt ar bērna vēlmi atgriezties ģimenē nav pietiekami. Vecākam ir pienākums (jāspēj un jāgrib) nodrošināt bērnam drošu, stabilu, harmonisku vidi, kurā augt un attīstīties, vecākam ir jānodrošina bērna garīgā audzināšana un materiālais atbalsts, vecākam ir nepieciešama izpratne par bērna vajadzībām, kā arī jāpiemīt spējai pielietot adekvātas audzināšanas metodes un nodrošināt bērnam atbilstošu aprūpi.

Šobrīd, kā to norādījuši eksperti jomā, bērnam ir nepieciešams stabils dienas režīms, pienākumi un noteikumi, saprotamas robežas, ko drīkst/nedrīkst, motivācija mācīties, kvalitatīvi pavadīts laiks ārpus skolas. Tiesa atzīst, ka pieteicējs pagaidām šo var nodrošināt tikai daļēji, jo riskus savā rīcībā nesaskata, tikai saistītus ar paša bērna uzvedību, kaut arī pastāv vairāki būtiski riski, pie kā pieteicējam vēl ir jāstrādā, lai tos mazinātu, novērsu, pēc laika atkārtoti lūdzot bāriņtiesu pārskatīt jautājumu, lai atjaunotu pieteicējam pārtrauktās aizgādības tiesības.

[9] Tiesa, izvērtējot lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus, atzīst, ka bāriņtiesas Lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicēja pieteikums noraidāms.

[10] Tiesa papildus norāda, tiesai nav pienākuma atbildēt uz pilnīgi visiem procesa dalībnieku izteiktajiem argumentiem, vien tiem, kuriem ir būtiska nozīme lietā (Senāta 2019.gada 5.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-978/2019, A420204717, 10.punkts). Tiesa ir atbildējusi uz būtiskajiem pieteicēja argumentiem lietā, bet uz pārējiem, kam nav nozīmes no tiesību viedokļa, procesuālās ekonomijas nolūkā atbildes nesniegs.

[11] Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtā daļa noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa par sprieduma izpildi paziņo tiesu izpildītājam.

Pieteicējs ar tiesneses 2024.gada 3.decembra lēmumu pilnībā atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā (lietas 2.-4.lapa). Ņemot vērā, ka pieteicēja pieteikums ir noraidīts, pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ pieteikumu daļā par Jūrmalas bāriņtiesas 2024.gada 22.oktobra lēmuma Nr.1.3/184 atcelšanu;

uzlikt par pienākumu /Persona A/, personas kods /Personas kods/, triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā atlīdzināt valstij valsts nodevu 30 euro, iesniedzot tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Grabovska